

SKUPŠTINA

Odbor za ljudska prava i slobode

Broj: 00-63-8/19-36/

Podgorica, 28. oktobar 2019. godine

Povodom razmatranja Izvještaja „Djeca i bolesti zavisnosti u Crnoj Gori“ koji je Odboru za ljudska prava i slobode podnijela institucija Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Odbor za ljudska prava i slobode sa 42. sjednice, održane 30. septembra 2019. godine, podnosi

IZVJEŠTAJ

O RAZMATRANJU IZVJEŠTAJA „DJECA I BOLESTI ZAVISNOSTI U CRNOJ GORI“

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine, na osnovu Plana aktivnosti Odbora za 2019. godinu, sačinjenog na osnovu:

- Programa rada Vlade Crne Gore za 2019. godinu,
- aktivnosti Skupštine Crne Gore i
- jednog broja nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za 2018. godinu,

a polazeći od navoda u Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2019. godinu: „*Kada je riječ o pravima djeteta, osnovana je radna grupa za praćenje implementacije Strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja u porodici, a Ministarstvo prosvjete preuzelo je odgovornost za njenu implementaciju. Potrebna je bolja koordinacija i praćenje politika za djecu. Institucionalni odgovor treba da bude proaktivniji i treba da bude praćen usaglašenim prikupljanjem podataka kod tijela koja su zadužena za praćenje dječjih prava, kao i dodatnim finansijskim sredstvima. Potrebno je više napora i da se riješe pitanja prisilnih dječjih brakova i dječjeg prosjačenja, koja uglavnom pogađaju romsku zajednicu, kao i pitanje ukupnog nasilja nad djecom. Potrebna su poboljšanja i u postupanju prema maloljetnicima u zatvorima. Veoma mali broj prijavljenih slučajeva seksualnog nasilja nad djecom izaziva bojazan da se ti slučajevi ne prijavljuju u mjeri u kojoj se dešavaju i da ne dolazi do identifikacije žrtava. Proces deinstitucionalizacije polako se nastavlja i treba da se ubrza i dobije podršku alternativnih usluga, između ostalog jačanjem sistema za dječju zaštitu i razvoj hraniteljskog staranja. Ukupni pristup i kvalitet usluga dječje i socijalne zaštite i inkluzivnog obrazovanja za djecu sa smetnjama u razvoju treba da se poboljša zajedno sa uslugama ranog otkrivanja, intervenisanja i rehabilitacije na nacionalnom nivou.*“ (str. 30 i 31 Preвода Izvještaja Evropske komisije o Crnoj Gori za 2019. godinu),

na **42. sjednici, održanoj 30. septembra 2019. godine** razmotrio je Izvještaj „Djeca i bolesti zavisnosti u Crnoj Gori“.

Uvodno obrazloženje o Izvještaju „Djeca i bolesti zavisnosti u Crnoj Gori“ dala je Snežana Mijušković, zamjenica Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore. Informisala je:

- da je Izvještaj baziran na stavovima djece, te da je istraživanjem obuhvaćeno 1000 ispitanika (342 ispitanika iz 37 osnovnih i 658 ispitanika iz 25 srednjih škola),
- da je osnovni cilj istraživanja bio da se utvrdi stepen učestalosti korišćenja duvana, alkohola, droga, učešće u igrama na sreću, posjećivanju kladionica i kockanju na internetu, kao i dostupnost psihoaktivnih supstanci osnovnoškolcima i srednjoškolcima,
- da su specifični ciljevi bili: utvrđivanje obrazaca ponašanja roditelja koji potencijalno imaju ulogu generatora nepoželjnog ponašanja učenika; utvrđivanje određenih karakteristika ličnosti i stavova učenika koji potencijalno predstavljaju faktore nepoželjnih ponašanja i utvrđivanje načina na koji učenici provode slobodno vrijeme, a sastavni dio ovog cilja je i utvrđivanje odnosa između korišćenja slobodnog vremena i nepoželjnog ponašanja.

Zamjenica zaštitnika/ce je obavijestila o ključnim analitičkim nalazima i Preporukama Zaštitnika upućenim Vladi Crne Gore, Ministarstvu prosvjete, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu sporta i mladih, Ministarstvu kulture i lokalnim samoupravama.

U raspravi su učestvovali: predsjednik Odbora dr Halil Duković i članovi Odbora: Momčilo Martinović, mr Branka Tanasijević, dr Suad Numanović i Mirsad Murić.

***

Povodom razmatranja Izvještaja „Djeca i bolesti zavisnosti u Crnoj Gori“, Odbor za ljudska prava i slobode je jednoglasno (sa šest glasova “za”) donio sledeći

ZAKLJUČAK

1. Polazeći od prilično zabrinjavajućih ključnih nalaza istraživanja kojim je obuhvaćeno 1.000 ispitanika (342 ispitanika iz 37 osnovnih i 658 ispitanika iz 25 srednjih škola) i neophodnosti preduzimanja aktivnosti na rješavanju identifikovanih problema, Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore podržava Preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore upućene: Vladi Crne Gore, Ministarstvu prosvjete, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu sporta i mladih, Ministarstvu kulture i lokalnim samoupravama.
Odbor cijeni da su nadležni organi dužni da sa posebnom pažnjom preduzmu aktivnosti na realizaciji datih Preporuka, a sve u najboljem interesu djeteta.
2. Odbor za ljudska prava i slobode ocjenjuje da posebnu pažnju treba posvetiti djeci uzrasta od šestog razreda osnovne do drugog razreda srednje škole, jer je u pogledu korišćenja psiho-aktivnih supstanci to najrizičniji period njihovog odrastanja. U tom smislu neophodan je multisektorski pristup i koordinirana saradnja ustanova obrazovanja, zdravstvene, socijalne i dječje zaštite, sporta i kulture na lokalnom nivou u cilju sprovođenja preventivnih programa.
3. Imajući u vidu da su roditelji još uvijek nedovoljno informisani o problemima sa kojima se suočavaju njihova djeca, posebno kad su u pitanju bolesti zavisnosti, Odbor za ljudska prava i slobode ocjenjuje da nadležne institucije treba da usmjere aktivnosti na osnivanje i adekvatno funkcionisanje savjetovališta za roditelje, a posebno za roditelje zavisnika kako bi im pomogli da steknu znanja o najboljem pristupu prema problematičnoj djeci i liječenju bolesti zavisnosti.
4. Odbor za ljudska prava i slobode ocjenjuje da je u narednom periodu potrebno ojačati mjere za rješavanje problema upotrebe alkohola i droga od strane djece i adolescenata, uključujući programe podizanja svijesti, primjenu propisa o prodaji alkohola i programe prevencije i rehabilitacije, što je sugerisano i u Zaključnim zapažanjima Komiteta UN o pravima djeteta, upućenim Crnoj Gori u junu 2018. godine.
5. U 2020. godini, u skladu sa planom aktivnosti, a u okviru kontrolne i nadzorne uloge, Odbor za ljudska prava i slobode organizovaće kontrolno saslušanje predstavnika nadležnih institucija zaduženih za realizaciju Preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, sadržanih u Izvještaju „Djeca i bolesti zavisnosti u Crnoj Gori“.
6. Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore će Zaključak dostaviti Kolegijumu Predsjednika Skupštine Crne Gore, Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Kancelariji za evropske integracije, Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori, Predstavništvu UNICEF-a u Crnoj Gori, na upoznavanje i Vladi Crne Gore, Ministarstvu prosvjete, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu sporta i mladih, Ministarstvu kulture i Zajednici opština Crne Gore, na dalji postupak.

PREDSJEDNIK ODBORA
dr Halil Duković